جاستنق كوكتەمدی ەك قاجەت جەردە جالنداتامز

(باسی 1 ـ بەتتە)

قۆبلمالی بالشقتی جانارتاۆ، جالاما قۆزدی مایتاۆ اڤعاری سیاقتی جەرلەر‌دك بارىندە ولاردك پراكتیكا جاسا‌عان نزدەری قالدی. شینجیاڤنك وز‌گەشە تاۆ ـ وزەن جەر ٴبتمی، سالت ـ ٴداستۆر، عۆرپ ـ ادەتی ونك جۆرە‌گن بارىنشا باۆرادی.

"شینجیاڤنك كۆردەلی گەولوگیا‌لق قۆرىلمی بایلق بارلاۆ ینجەنەریا‌سی ماماندىعنىك وقۆشلاری ٴۆشن ەك تاماشا وقۆلق سانالادی". كاسپە‌تك ٴبلمىنك ۆزدىكسز وسۆىندە، ول شینجیاڤنك بولاشاق دامۆننك وراسان زور كومەسكی قۆاتىن كورپ، ٴوزىنك قایدا بارۆی كەرەكتىگن ۆقتی.

3 ـ جلدىقتا كاسپورىندا ٴوندىرىس پراكتیكاسىن جاساعاندا، دیك گۆییاك شینجیاك مۆناي الابی سەرىكتەستىگە‌نك مۆناي الۆ جۆمس اۆماعی، بارلاۆ ـ اشۆ زەرتتەۆ مەكەمەسی سیاقتی ورىندارعا كرۆدی تاڤداپ، ٴوز دەڤ‌گەىين ۆزدىكسز كوتەرۆدی ماقسات ەتۆمەن بىرگە، ٴوزىنك كوڤلی اۆعان ساحناعا ەرتەرەك قادام تاستاۆدی اسعا ٴۆمت ەتتی.

"شینجیاك مەملەكەتمىزدىك ما‌ڤزدی كەشەندی ەنەرگیا بازاسی، بایلق مولشەری وراسان كوپ، بۆل جەردە ماعان كەك دامۆ ٴورىسی بار". شینجیاڤدا قالىپ، مەملەكەت ٴۆشىن كەن بایلقتارىن بارلاۆ سىندی داڤقتی بورىشتی ارقالاۆدی قالایمىن،ـ دەیدی دیك گۆییاك.

قارامایلی مەكتەپ رایونی مۆناي ینجەنەریاسی شۆەیۆانی وقۆشلار ۆیە‌مىنك ٴتوراعاسی رەتىندە، ۆاك لیاڤجی جۆمستانۆ سىندی ٴومردىك كوبىن تاڤداۆ سۆراعىن ٴبرىن تاڤداۆ سۆراعە‌نا اینالدىردی.

بیل 5 ـ ایدىك 17 ـ كۆنی «جۆڤگو كوممۆنیستىك پارتیاسی ورتالق كومیە‌تەتىنىك، مەملەكەتتىك كەڤەستىك جاڤا داۆىردە باتىس بولىكتی قاۆىرت اشۆدی ىلگەرىلەتپ، جاڤا جاعداي قا‌لىپتاسترۆ جونىندەگی جەتەكشی پىكری» جاریالانپ، باتىس بولىكتىك بولاشاق دامۆنىك ایبىندی كارتیناسی ۆاك لیاڤجىنىك جۆرەگىن تەرەك تولقىتتی.

"ٴبر ادامنك تاڤداۆی ٴداۆىردىك تالابىنا ساي كەلگەندە عانا، اناعۆرلىم قۆندی بولادی"،ـ دەیدی ۆاك لیاڤجی.

اقىرىندا، ول دا دیك گۆییاك سیاقتی شینجیاك مۆناي الابی سەرىكە‌تەستىگىنە تامىر تارتۆدی تاڤدادی. قا‌رامایلی مەكتەپ رایونىنان وقۆ تاۆىس‌قان 118 وقۆشی شینجیاڤنك نەگزگی ساتىلارىندا قالۆعا بایلام جاسادی.

وسندا قالىپ ٴاری تامىر تارتىپ، ۆلكەن سكە جارامدی، اۆىر مىندەت ارقالاي الاتىن باتىس بولىكتىك قۆرد‌لمىسشىلارىنان بولۆعا قۆلشىنۆ ـــ ولاردىك ورتاق تالعامی بولدی.

جالىنی ماڤگی سونبەیتىن رۆحقا مۆراگەر بولامز

1955 ـ جلی 7 ـ ایدا 36 جۆمىس‌شدان قۆرالعان جاستار بۆرعىلاۆ اترە‌تی قارامایلىعا كەلدی. سول جلی 10 ـ ایدىك 29 ـ كۆنی قارامایلی 1 ـ ٴنومىر قۆدىعنان ونەركاسپتىك مۆناي اعىنی اتىلىپ شىعىپ، ەلىمزدەگی تۆڤعىش ۆلكەن مۆناي الابی قارامایلی مۆناي الابىنىك دۆنیەگە كەلگەندىگىن جاریالا‌دی. وسدان كەیىن، مۆنایدىك ارقاسىن‌دا وسندا ٴبر قالا بوي كوتەردی.

ٴار جولی قارامایلی كورمە (مۆرا‌جاي) سارایىنا ەكسكۆرسیاعا بارىپ، وسی تاریحتی قایتا ەسكە العاندا، چىن تىڤحۆیدىك كوڤىل تەڤزىندە ٴاردایىم تولقىن پایدا بولادی.

اسقاق سەزىم الاۆلاعان جىلداردا سانسز جاس مۆنایشی تابیعاتپەن كۆ‌رەسپ، تىك یگەرپ، مۆناي بارلاپ، مۆناي الدی، قۆمدی ٴشول، قۆبا تۆزدە ەرلىكپەن شایقاس جاساپ، جاستىق گۆلىنىك وزگەشە بایشەشەگىن قاۆلاتتی.

"مەن شینجیاڤدىقپىن، مەن اتا مە‌كەنمىنىك دالاسندعی وسناۆ تاریحتی ٴارقاشان ماقتان ەتەمىن! چىن تىڤحۆي قارامایلی مەكتەپ رایونی ماشینا جوبالاۆ ـ جاساۆ جانە اۆتوماتتاندىرۆ ماماندىعنان وقۆ تاۆىسقان وقۆشی، ونىك اتا مەكەنی بۆراتالا قالاسی.

چىن تىڤحۆي شینجیاڤدعی 10 نەشە جلدىق وقۆ بەلەسندە ٴوزىنىك شینجیاڤنىك دامۆی ٴتىپتی دە كوپ ادامنىك ات سالسۆىن قاجەت ەتەتىندە‌گىن تەرەك سەزىنگەندىگىن ایتتی. ورتا مەكتەپتەگی كەزىندە، مەكتەپتىك وقتۆ‌شی بایلعی سالسترمالی كەمشل بول‌عاندىقتان، شینجیاڤعا باعىتتامالی كو‌مەكتەسەتىن ولكە، قالالاردىك تاڤداۆلی وقتۆشلاردی وقتۆعا كومەككە جىبەر‌گەندىگی ونىك ٴالی ەسندە.

"سول كەزدەن باستاپ، مەن وزىمە كەىىن داشۆەنی مەىلی قایدا وقسام دا، شینجیاڤعا قایتىپ كەلىپ قىزمەت ىستەىمىن دەگەن نسانا بەلگىلەدىم، ویتكەنی بۆل ارا مەنىك تۆعان جەرىم"، ـ دەدی چىن تىڤحۆي.

داشۆەنىك 1 ـ جلدىعنىك جازدىق دەمالسندا، چىن تىڤحۆي تارىم مۆناي الابىنىك جازدىق دەمالس قو‌عامدىق امالیات قیمىلىنا قاتىناسپ، تارىم مۆناي الابىنىك ٴوندىرىس ٴبە‌رىنشی شەبىنە بارىپ، مۆناي الابىنداعی جۆمستىك جاپالىلعی مەن قیىندىعىن جاقىن ارالقتان سەزىندی.

"ٴشول دالا قۆلازىعان جاپان ٴتۆز بولعانمەن، ٴومرىمز قۆلازىمای‌دی". ورتا تارىم مۆناي الابىنا باراتىن ٴشول دالا تاس جولىنىك بویىندا وسلاي دەپ جازىلعان ۆلكەن جازبا ۆران تۆر. چىن تىڤحۆي ونی العاش كورگەندە قاتتی تەبىرەندی.

"بۆل سان ـ ساناقسز مۆنایشە‌لاردىك ومىرلىك تانىمی مەن رۆحىنىك ناعز بەینەسی. مەن دە ٴوز ٴومىرىم‌نىك تىرشلىك تىنىسنا تولی بولۆىن ٴۆمت ەتەمىن". قازىر دە بۆل جازبا ۆران قۆم قویناۆىندا ٴالی قاسقایىپ تۆر، ال چىن تىڤحۆي دا جۆڤگو مۆناي مایتاۆ مۆناي حیمیا سەرىكتەسە‌تىگىنەن وزىنە لایق قىزمەت ورىن‌تاپتی.

"تالاي ۆرپاق مۆنایشىلار وشپەس ەڤبەك ەتتی، مەن دە اعا بۆىن‌داردىك رۆحن جالعاستىرىپ، زامانىمز‌داعی جاستاردىك كەلبەتىن كەستەلەسەم دەیمىن"، ـ دەدی چىن تىڤحۆي.

شینجیاڤدا قالىپ قىزمەت ىستەۆ‌دی تاڤداعان چىن تىڤحۆي سیاقتی قا‌رامایلی مەكتەپ رایونی مۆناي ینجە‌نەریاسی ماماندىعنىك 2016 ـ جلدىق وقۆشسی ۆاك ینیك شینجیاك مۆناي الابی سەرىكتەستىگىن تاڤدادی. ول ٴوزىنىك پراكتیكا كەزىندە شینجیاڤنىك كوپتەگەن جەرلەرىنە بارىپ، كوركەم شینجیاڤدی تاماشالاۆمەن بىرگە، وسە‌ناۆ شۆرایلی توپىراقتىك باۆرامدىلعىن سەزىنگەندىگىن ایتتی.

قارامایلی مەكتەپ رایونی اعاشپەن كومكەرىلگەن، ولاردی بىرنەشە جىلدىك الدىندا مەكتەپ قۆرىلعان كەزدە وقتۆشی ـ وقۆشلار ٴوز قولدا‌رىمەن ەككەن بولاتىن. قازىر بۆل اعاشتار ماۆەلەپ ٴوستی. ال تۆتاس قا‌رامایلىعا كوز سالساڤز، تالایلاعان ۆرپاق مۆنایشلار ەككەن اعاشتار تولە‌سا ٴوسپ، اسپانعا بوي سوزىپ تۆر.

"بۆل اعاشتار ٴبزدىك قالادعی ادامدارعا ۆقسایدی، ولار دا شار تاراپ‌تان وسندا كەلىپ، تامىر تارتىپ، ەسە‌یىپ، ۆلەس قوسپ، ٴوسپ ـ ٴوربە‌دی!"، ـ دەدی قارامایلی قالالىق پارتە‌كومىنىك تۆراقتی مۆشەسی، باس حاتشی، وقۆ ـ اعارتۆ قىزمەتی كومیتەتە‌نىك شۆجیی تۆك جۆڤحۆا.

ىرىستی مەكەندەگی ارمان ارقالاعان ۆلاندار

2018 ـ جلی 38 جاستاعی دوتسەنت لي حایچیك ەرىكتی رەتىندە قارامایلی مەكتەپ رایوننا وقتۆعا كومەككە كەلدی. كەلۆدەن بۆرىن، ول ەلەكترون علىم ـ تەحنیكاسی داشۆەسی ماشینا جانە ەلەكتر ـ گازدەندىرۆ ینجەنەریاسی شۆەیۆانی ونەركاسپ ینجەنەریاسی فاكۆلتەتىنىك مەڤگەرۆشسی بولاتىن.

"كوڤىلمدە بۆرىننان شینجیاڤعا دەگەن سۆیسپەنشلىك بار بولاتىن، شینجیاڤدی ۆناتۆمەن بىرگە، وسی ارا مەنی قاجەت ەتەدی دەگەن سەزىمدە ەدىم"، ـ دەدی لي حایچیك. وقتۆعا كومەكتەسۆ كەلسمىنىك ۆاقتی ٴبر جارىم جىل قوسلعان ٴبر جارىم جىل بولاتىن، العاشقی ٴبر جارىم جىلدىق وقتۆعا كومەكتەسۆ مەرزىمی ایاقتالعا‌نان كەىىن، كەلسمدی جالعاستىرۆدی نەمەسە توقتاتۆدی تاڤداۆعا بولاتىن، ال ول قازىر 2 ـ كەزەكتىك وقتۆعا كومەكتەسۆ كەلسىم مەرزىمنە ٴوتتی. ول مەكتەپكە كەلگەندىكتەن دە، قارا‌مایلی مەكتەپ رایونی ماشینا سەنمىد‌لمگىن جوبالاۆ ساباعىن اشىپ، جەرگە‌لمكتی ورىننىك ەكونومیكالق قۆرىلە‌سىنا شۆعىل قاجەتتی دارىندىلاردی باۆلي الدی.

"وتانڤدی سۆیسەك، مەملەكەت پەن ۆلتتىك تاعدىرىن جەكەنىك تاعدى‌رىمەن بایلانىستىرا الاسك؛ حالقتی سۆیسەك، ۆلەس قوسپ، جاۆاپ‌كەرشلىك ارقالاي الاسك؛ كاسپتی سۆیسەك، باتىس بولىكتی تاڤدایسك، شینجیاڤدی تاڤدایسك، ویتكەنی وندا سەن قاجەت ەتكەن ٴورىس بار"، ـ دەیتىن لي حایچیك وقۆشلارىنا ۆنەمی.

"ساباقتاستار باس شۆجیدىك تاپ‌سىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاپ، جاستىق ورال ارمانىن ارقالاپ، تۆراڤ‌عی سیاقتی شینجیاڤعا تامىر تارتىپ، شینجیاڤدی كورىكەیتۆ ٴۆشىن ٴومىر‌دىك تىك ساپارىنا قادام باستی. مەن ولاردىك بارلعىنىك ٴوز قىزمەت ورىن‌دارىندا ٴوز قۆندارىن ایگىلەپ، جاستىق ورالدىك شۆعىلاسىن شاشتىرا بەرۆىن تىلەیمىن!"، ـ دەدی جۆڤگو مۆناي داشۆەسىنىك (بەیجیك) ورىنبا‌سار باستعی چىن دا ـ ىن.

2016 ـ جىلی جۆڤگو مۆناي داشۆەسی قارامایلدا مەكتەپ رایوننىن قۆرىپ، جوعاری مەكتەپتی مۆناي الا‌بىندا سالدی، چىن دا ـ ىن مەكتەپ را‌یونی قۆرىلسىن ىلگەرىلەتۆ گرۆپپاسە‌نىك باستعی بولدی. ول بىلاي دەدی: 2018 ـ جىلدان بەری، وقۆ ـ اعارتۆ مینیسترلىگی ەل ىشىندەگی جوعاری ورەلی 15 مەكتەپتی قارامایلی مەكتەپ رایوننىن سالۆعا باعىتتامالی كومەكتەسۆ‌گە ۆیمداستىردی، شینجیاك مەن قارا‌مایلی قالاسی دا بار كۆشپەن قولداۆ كورسەتتی.

"قارامایلی مەكتەپ رایوننىن سالۆ، جاڤا داۆىردەگی پارتیانىك شینجیاڤدی جونگە سالۆ جالپی جوباسىن دایەكتىلەذ‌دىرۆدەگی، تیاناقتاندىرۆداعی، 'ٴبر بەلدەۆ، ٴبر جول' قۆرىلسىنا قىزمەت ەتۆدەگی كەلەلی شارا". چىن دا ـ ىن بىلاي دەدی: مەىلی قارامایلىعا، الدە شینجیاڤعا كوز جىبەرسەك تە، بارلعە‌نان وسی شۆرایلی ٴوڤىردىك دارىندىعا اسا ٴزارۆ ەكەندىگىن، دارىندىنی قىزۆ سۆیەتىندىگىن تەرەك سەزىنەسز.

وسلاي بولعاندىقتان دا، مەكتەپ تاۆىسقان 118 وقۆشی شینجیاڤنىك نە‌گزگی ساتىسندا قالۆدی تاڤدادی.

"دارىندی جاعىندا، قارامایلی قالاسی قاي ـ قاشان دا ولارعا ىستىق ىقلاسپەن قۆشاق جایادی". تۆك جۆڤحۆا بىلاي دەدی: جوعاری مەكتەپتەن وقۆ تاۆىسقاندار جاعىندا، قارامایلی قالاسی ارناۆلی قىزمەت وتەۆدی جولعا قویىپ، ٴاربىر دارىندىنىك جۆمس ورىنىا یە بولۆىنا، دارىنىن ایگىلەیتىن ساحناسی بولۆىنا، دامۆ كەڤىستىگی بولۆىنا مۆمە‌كىندىك جاسایدی.

قارامایلی قالاسىنىك قاتىستی تارا‌ۆىنىك ساناق ساندی مالىمەتىندە كور‌سەتلۆىنشە، 2019 ـ جىلدىك ایاعىنا دەىىن، قارامایلی قالاسىنداعی دارىندد‌لاردىك جالپی سانی 106 مىك ادامعا جەتپ، دارىندىلاردىك ۆلەس قوسۆ مولشەری 33.3% كە جەتكەن.

"قارامایلی شینجیاڤنىك شاعىن كورىنىسی ىسپەتتی، اناعۆرلىم تاماشا شینجیاڤنىك كەلەشەگىنەن كۆتەر ٴۆمت زور!"، ـ دەدی لي حایچیك.

اۆتونومیالی رایونمىزدىك 2020 ـ جىلعی ادەتتەگی جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی حاۆىپسز، ورىنقتی ایاقتادی

گازەتىمىزدىك جالپە‌لىق اقپارات قۆرالداری ٴتىلشىسی **جاۆ شیىا 7** ـ ایدىك 9 ـ كۆنی ۆرىمجە‌دەن حابارلایدی. 7 ـ ایدىك 9 ـ كۆنی تۆستەن بۆرىن اۆتونومیالی رایونمىزدىك 2020 ـ جىلعی ادەتتەگی جو‌عاری مەكتەپ ەمتیحانی حا‌ۆىپسز، ورىنقتی ایاقتادی.

بیىل تۆتاس رایونمىز‌دا 229 مىك 300 ادام ەمتیە‌حانعا قاتىناستی، 71 اۆداندا (قالا، رایون) 93 ەمتیحان رایونی، 235 ەمتیحان ٴتۆیە‌نی ورنالاستىرىلدی.

بىرنەشە كۆننەن بەری، تۆتاس رایونمىزدا‌عی ەمتیحانعا قاتىستی قىز‌مەتكەرلەر مىندەتتەرىن مۆقیات وتەپ، قاتاك، قۆنتتی بولىپ، جۆمستی ولشەمدی اتقاردی، ەمتیحان مایدانی ٴتارتىپتی، جۆیەلی بولدی، "سالاماتتی جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی"، "ٴادىل جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی"، "ادال جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی"، "مە‌یرگە تولی جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی"، "الاڤسز جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی" بولۆ نسانا ـ مىندەتی ورىندالدی.

اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم بیىلعی مىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدی ۆدایلاندىرۆ جاعدایىنداعی جوعاری مەكتەپ ەمتیحانی قىزمەتىنە ایرىقشا ٴمان بەرىپ، اۆتونومیالی رایون باسشىلاری ٴۆرىمجی قا‌لاسىنداعی ٴبر ٴبولىم ەمتیحان تۆیىندەرىنە بارىپ سول جەردىك وزىندە تەكسەرۆ جۆرگىزىپ، اۆتو‌نومیالی رایوننىك مەملەكەت‌تىك وقۆ ـ اعارتۆ ەمتیحانی ەمتیحان ىستەرىنە قولباس‌شىلىق ەتۆ ورتالعىندا 93 ەمتیحان رایوننداعی ەمتیە‌حانعا دایىندىق، مىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ، حا‌ۆىپسزدىك جانە قۆیپالقتی ساقتاۆ سیاقتی جاعدایلار‌دی شارلاپ تەكسەردی. ٴار دارەجەلی وقۆشی قابىل‌داۆ كومیتەتتەرىنىك، وقۆ ـ اعارتۆ اكمشلىك تاراۆلارد‌نىك جاۆاپتىلاری الدىندا ٴجۆرىپ جوعاری مەكتەپ ەمتیحانىن ۆیمداستىرۆ، اتقارۆ قىزمەتىنە قولباسشىلىق ەتتی. ەمتیحان ورتاسىن جال‌پىلىق جونگە سالۆعا مۆشە ورىندار تەگىس یگەرۆ، بىردەي باسقارۆ، بىرلەس‌ىپ ساقتانۆ، بىرلەسپ تىز‌گىندەۆ قىزمەت مەحانیزمىن ەگجەي ـ تەگجەیلی تیاناق‌تاندىرىپ، بار كۆشتەرىن سالىپ جوعاری مەكتەپ ەمتیحانىنىك ٴساتتی وتۆىنە كەپىلدىك ەتتی.

ۆعسۆىمزشا، مىندەتە‌تەن ساقتانۆ تالابىنا ساي، بیىل اۆتونومیالی رایونمىز‌داعی ٴارقایسی ەمتیحان تۆ‌یىندەرىندە تۆگەلدەي ارناۆ‌لی اۆاشالاۆ ەمتیحان مایدانی ورنالاستىرىلۆمەن بىرگە، تو‌ۆىنەن عانا وتكەن ونەركاسپ تۆتىنۆ‌شلارىنىك ەلەكتر قۆاتی ساۆدا ـ ساتـ‌تىعىن ىستەۆىنە بولاتىن، ساۆدا ـ ساتتىق ٴورىسی مەن كولەمی شەكتی ەدی. كوپ جاقتىك ورتاق قۆرۆی ارقىلی 2019 ـ جىلدىك سوڤىنا كەل‌گەندە، كومىر، بولات ـ تەمىر، ٴتۆس‌تی مەتال، قۆرىلىس ماتەریالداری، كرەمنیلی جاڤا ماتەریالدار، مۆناي حیمیا ونەركاسىبی جانە بۆلتىنق ەسەپ‌تەۆ سندی 7 سالاداعی ەلەكتر قۆاتىن تۆتىنۆشی شینجیاك ەلەكتر قۆاتی بازا‌رىنا كىرپ، بازارلانعان ساۆدا ـ ساتـ‌تىقپەن اینالستی.

2019 ـ جىلی 11 ـ ایدا اۆتونومیالی رایوندىق دامۆ جانە رەفورما كومیتەتی «تیجاراتتىق ەلەكتر قۆاتی تۆتىنۆشلا‌رىنىك ەلەكتر قۆاتىنىك بازارلانعان ساۆدا ـ ساتتىققا قاتىناسۆىن جاپىاي شلارىنىك اراسندا جاڤادان ارتقان 7 ۆلكەن سالادان سىرت 1290 تۆتىنۆ‌شی تىڤنان ارتىپ، ەلەكتر قۆاتىنىك بازارلانعان ساۆدا ـ ساتتىعىنا قاتىناس‌قان تۆتىنۆشلارىنىك سانی زور مولشەردە ارتىپ، ەلەكتر قۆاتی بازارىن اناعۆرلىم گۆلدەندىردی"، ـ دەدی شینجیاك ەلەكتر قۆاتی ساۆدا ـ ساتتىق ورتالعی شەكتی سەرىكتەستىگی شینجیاك ىشىندەگی ساۆدا ـ ساتتىقتی ۆیمداس‌تىرۆ ىستەرىنىك ارناۆلی جاۆاپتىسی ي بیڤىشیك.

قازىرگە دەیىن، شینجیاك ەلەكتر قۆاتی ساۆدا ـ ساتتىق ورتالعی ٴتۆرلی بازار نەگزگی تۆلعالارىنان 3031ىن تىركەۆ‌گە الدی، مۆنىك ىشىندە 782 توك تاراتۆ كاسپورنی، 298 توك ساتۆ سەرىكتەستىگی، 1951 توك تۆتىنۆشسی بار، بارلىق ونەركا‌سپ سالاسىن، ٴتۆرىن قامتىدی.

اشق ۆستاۆ حابارلاندىرۆىن» باسپ تاراتتی. «حابارلاندىرۆعا» ساي، رۆقسات ەتۆ شارت ـ جاعدایىنا ۆیلەسۆ العی شارتىندا، ادەتتەگی ونەركاسپ ـ ساۆدا سالاسی، ٴىری ونەركاسپ تۆ‌تىنۆشلارى سیاقتی ەلەكتر قۆاتىن قاجەت ەتەتىن ٴارقاداي تۆتىنۆشىنىك بارلعىنىك ەلەكتر قۆاتىنىك بازارلانعان ساۆدا ـ ساتتىعىمەن اینالسۆىنا بولاتىن بولدی.

"بۆل بىرنەشە كەزەڤدىك وز‌گەرىس رایونمىزدىك ەلەكتر قۆاتی ساۆدا ـ ساتتىعىنىك بازارلانعان داۆ‌بارىسىن ایگىلەدی، ەلەكتر قۆاتی ٴتۆ‌زىلىسی رەفورماسىنىك تابىسىن بەینە‌لەدی. ەلەكتر قۆاتىنىك بازارلانعان ساۆدا ـ ساتتىعىنا تولىق رۆقسات ەتىلگەننەن كەىىن، بیىل ٴبزدىك قىزمەت وتەیتىن ەلەكتر قۆاتی تۆتىنۆ‌شلارىنىك ەلەكتر قۆاتی ساۆدا ـ ساتـ‌تىعىن ىستەۆىنە بولاتىن، ساۆدا ـ ساتتىق ٴورىسی مەن كولەمی شەكتی ەدی. كوپ جاقتىك ورتاق قۆرۆی ارقىلی 2019 ـ جىلدىك سوڤىنا كەل‌گەندە، كومىر، بولات ـ تەمىر، ٴتۆس‌تی مەتال، قۆرىلىس ماتەریالداری، كرەمنیلی جاڤا ماتەریالدار، مۆناي حیمیا ونەركاسىبی جانە بۆلتىنق ەسەپ‌تەۆ سندی 7 سالاداعی ەلەكتر قۆاتىن تۆتىنۆشی شینجیاك ەلەكتر قۆاتی بازا‌رىنا كىرپ، بازارلانعان ساۆدا ـ ساتـ‌تىقپەن اینالستی.

2019 ـ جىلی 11 ـ ایدا اۆتونومیالی رایوندىق دامۆ جانە رەفورما كومیتەتی «تیجاراتتىق ەلەكتر قۆاتی تۆتىنۆشلا‌رىنىك ەلەكتر قۆاتىنىك بازارلانعان ساۆدا ـ ساتتىققا قاتىناسۆىن جاپىاي